

rabin Menachem Ziemba

(15.10.1883–24.04.1943)

zwany Gaonem z Warszawy, Gaonem Warszawskim czy Menachemem Pragierem, jeden z rabinów warszawskiego getta, autor dzieł religijnych i uczyony w piśmie, działacz Agudos Isroel

Rabin Menachem Ziemba urodził się 1883 r. w warszawskiej dzielnicy Praga. Już od młodych lat uznawany był za wybitnego znawcę Tory. W wieku 9 lat stracił ojca i od tego momentu wychowywany był przez dziadka, który zachęcał go do wyjazdów do cadyka z Góry Kalwarii, rabina Arie Lejba Altera. Po zawarciu związku małżeńskiego zamieszkał w domu swojego teścia przy ul. Brukowej 34 na Pradze. W roku 1935 wybrano go na Naczelnego Rabina Warszawy.

Po zajęciu Warszawy przez Niemców, Ziemba wyraził chęć dołączenia do Rady Starszych, jednakże spotkało się to ze sprzeciwem innych naczelnych rabinów. Zimą 1940 r. został aresztowany przez Niemców, którzy poddali go torturom, chcąc zmusić do ujawnienia informacji o miejscu pobytu bogatych Żydów. Ziemba odmówił

podania jakichkolwiek szczegółów, wskutek czego został ciężko pobity. Następnie Niemcy udali się do jego domu, gdzie zgromadziła się grupa Żydów planujących zebrać pieniądze na okup, dzięki któremu mieli uwolnić rabina. Niemcy przyjęli pieniądze i uwolnili więźnia.

Rabin przemieszczał się następnie z jednego miejsca zamieszkania do drugiego, aż do chwili utworzenia getta. Ponieważ nie miał możliwości przenoszenia ze sobą tysięcy stron manuskryptu z domu do domu, większość z nich ukrył na strychu budynku przy ulicy Karmelickiej 15. W trakcie tzw. Wielkiej Akcji, deportacji przeprowadzonej latem 1942 r. jego żona i córki zostały wywiezione do obozu zagłady w Treblince. Rabin Menachem został zmuszony do ponownej zmiany miejsca zamieszkania i przeniósł się na ulicę Muranowską. Ze Szwajcarii wysłana została dla rabina wiza do Paragwaju, jednakże odmówił on skorzystania z niej. W końcowym okresie istnienia getta wiele osób poszukiwało mądrości rabina Menachema. Tym, którzy mogli uciec, radził on, aby ukryli się poza gettem, natomiast pozbawionym takiej możliwości – aby ukryli się w bunkrach.

W wigilię święta Pesach, w ramach przygotowań do przeprowadzenia ostatecznej akcji likwidacji, getto warszawskie zostało otoczone. Po wkroczeniu na teren getta Niemcy napotkali opór żydowskich grup bojowych. Rabin Menachem wraz z grupą około stu osób ukrył się w „bunkrze” na strychu. Tego wieczora, pierwszej nocy Pesach, rabin Ziemba opuścił kryjówkę i urządził tradycyjną wieczerzę sederową w swoim mieszkaniu.

W szabat, 24 kwietnia, płomienie niszczonego i palonego przez Niemców getta dotarły do ulicy Kupieckiej. Ogień zbliżający się do bunkra, w którym przebywał rabin Menachem, zmusił ukrywających się do ucieczki. Postanowili oni podjąć próbę przedostania się na drugą stronę ulicy, pod numer 4, gdzie wraz z innymi ukrywał się rabin Dow Ber z Ozorkowa. W trakcie tej próby rabin Menachem został zastrzelony przez Niemców oczekujących w ruinach budynku Nalewki 39. Tego wieczora, pod osłoną nocy, odnaleziono ciało rabina Menachema Ziemby i pochowano go na

dziedzińcu domu przy ul. Kupieckiej 4.

W 1958 roku grób rabina odnaleziono, a szczątki przewieziono do Jerozolimy i pochowano na cmentarzu Har Ha-Menuchot.

Data publikacji: 2021-07-30

Data wydruku: 2021-11-11 01:01

Źródło: <http://1943.pl/arttykul/menachem-ziemba/>